

**BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA STATISTIKU
BOSNE I HERCEGOVINE**

METODOLOGIJA

**ZA UVOĐENJE I VOĐENJE JEDINSTVENE EVIDENCIJE I JEDINSTVENOG
REGISTRA PROSTORNIH JEDINICA**

Sarajevo, septembar 2013. godine

Na osnovu člana 8. Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04) i na osnovu člana 20. stav f) Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/12 i 18/13), direktor Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine propisuje

METODOLOGIJU ZA UVOĐENJE I VOĐENJE JEDINSTVENE EVIDENCIJE I JEDINSTVENOG REGISTRA PROSTORNIH JEDINICA

1. UVODNE NAPOMENE

Ovom Metodologijom uređuju se osnovni principi uvođenja i vođenja podataka o prostornim jedinicama za potrebe popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH kao i za statističke svrhe. Izvor podataka o prostornim jedinicama čine Ustav Bosne i Hercegovine, ustavi entiteta Bosne i Hercegovine, ustavi kantona Federacije Bosne i Hercegovine, zakoni, odluke, rješenja i drugi akti tijela nadležnih za njihovo donošenje, te postojeći podaci o prostornim jedinicama korišteni u Popisu stanovništva, domaćinstava i stanova 1991. godine.

2. CILJ

Cilj uvođenja i vođenja Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog statističkog registra prostornih jedinica jeste da se na jedinstven način jednoznačno odredi prostor i identifikacija postojećih, kao novoformiranih prostornih jedinica u Bosni i Hercegovini, prvenstveno za potrebe popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH. Ovaj registar omogućit će da se na jednostavan način prikažu svi podaci koji su prikupljeni prilikom popisa stanovništva, domaćinstava i stanova. Ovdje se prvenstveno odnosi na teritorijalnu distribuciju stanovništva u Bosni i Hercegovini, njegove demografske, geografske, socio-ekonomske, kulturološke i druge karakteristike.

Jedinstveni registar i Jedinstvena evidencija prostornih jedinica omogućava:

1. Prikupljanje, evidenciju, obradu, prezentaciju, korištenje i povezivanje različitih vrsta podataka dobijenih popisom i njegov teritorijalni raspored.
2. Uporedivost podataka u vremenu bez obzira na promjenu teritorije posmatrane prostorne jedinice (administrativno teritorijalne podjele i dr.).
3. Međusobno povezivanje podataka iz različitih izvora za posmatranu prostornu jedinicu.
4. Vođenje registra stanovništva;
5. Pripremu, provođenje i sumiranje rezultata Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova i raznih anketnih istraživanja koja će se provoditi poslije uvođenja Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica. Uvođenjem navedenih registara omogućava brzo pregrupisavanje ranijih popisa na teritoriju posmatrane prostorne jedinice tekućeg popisa i obrnuto i pored vremenskih razmaka između njih od po 10, 20 i više godina.

6. Rezultati različitih statističkih istraživanja će biti daleko brže dostupni zainteresovanim korisnicima (internet, intranet) sa mogućnostima da korisnici sami mogu postavljati određene upite nad podacima, i dr.

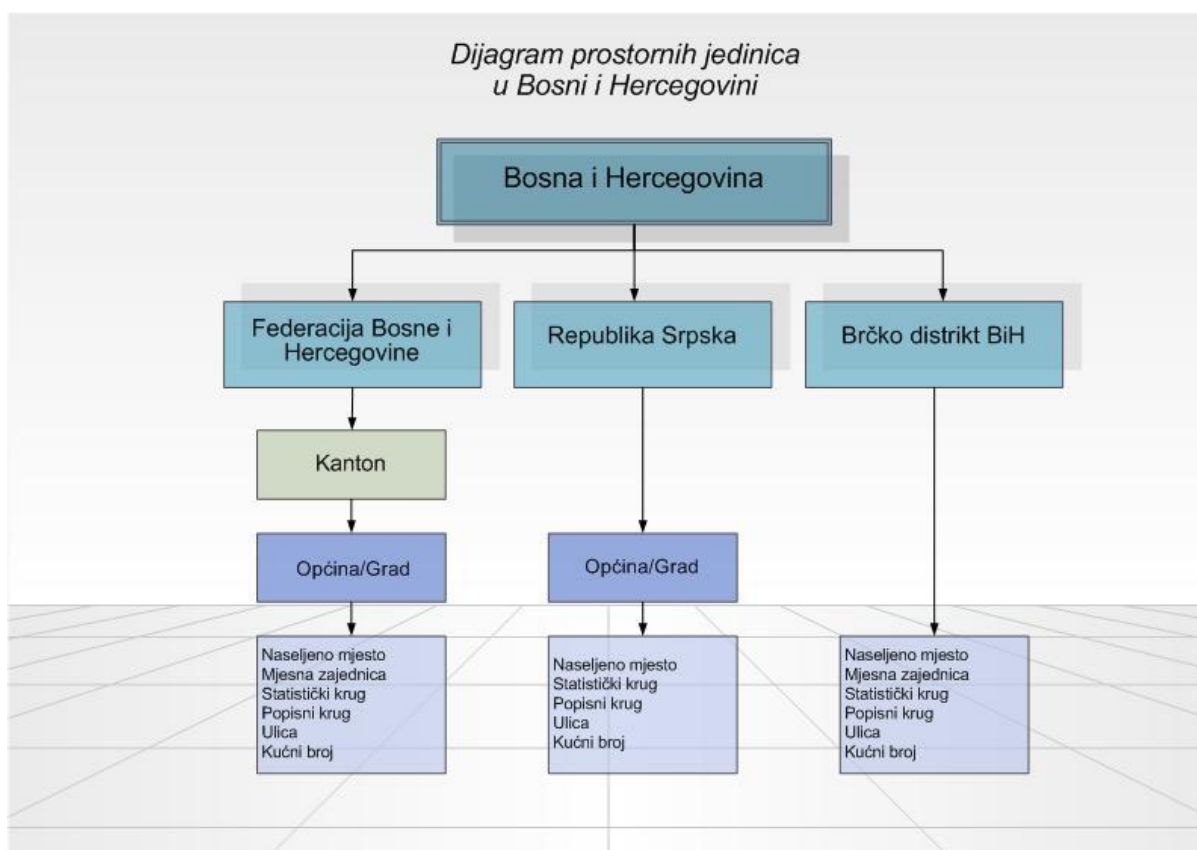
3. SADRŽAJ JEDINSTVENE EVIDENCIJE I JEDINSTVENOG REGISTRA PROSTORNIH JEDINICA

Jedinstvena evidencija za svaku prostornu jedinicu sadrži slijedeće podatke od interesa za Bosnu i Hercegovinu:

1. naziv, ime i matični broj
2. prikaz granica i izvor podataka o granicama
3. podaci o prostornim jedinicama sa kojom se povezuje
4. posebni podaci (status, sjedište i dr.)
5. vrsta promjene, izvor i datum promjene.

4. JEDINICE JEDINSTVENE EVIDENCIJE I JEDINSTVENOG REGISTRA PROSTORNIH JEDINICA

Jedinstveni registar prostornih jedinica obuhvata slijedeće prostorne jedinice: entitete, kantone¹, distrikt, općine, gradove, naseljena mjesta, mjesne zajednice², statističke krugove, popisne krugove, ulice i kućne brojeve.

¹⁾ Kanton je federalna jedinica FBiH.

²⁾ Mjesna zajednica je jedinica mjesne samouprave, i kao takva postoji na teritoriji FBiH i Brčko distrikta BiH.

1. Entitet

Bosna i Hercegovina se sastoji od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. Entitet ima svu vlast, nadležnosti i odgovornosti koje Ustavom Bosne i Hercegovine nisu date u isključivu nadležnost institucijama Bosne i Hercegovine. Područje Entiteta definisano je Entitetskom linijom razgraničenja sa pripadajućim područjima gradova i jedinica lokalne samouprave.

2. Distrikt

Brčko distrikt, odlukom Međunarodnog arbitražnog tribunala, uspostavljen je 8. marta 2000. godine i on je posebna prostorna jedinica.

3. Kanton

Kanton je federalna jedinica Federacije BiH koja vodi računa o etničkom, ekonomsko-funkcionalnom, prirodno geografskom i komunikacijskom principu, a sastoji se iz više općina. Naziv kantona određuje se isključivo prema gradovima koji su sjedište kantonalne vlasti ili prema regionalnim geografskim karakteristikama. Granice između kantona utvrđuju se prema granicama rubnih naseljenih mjesta kantona. Izuzetno ako je uslijed gradnje objekta to neophodno, granica između kantona može se utvrditi i mimo granice naseljenog mjesta.

4. Grad

Grad je prostorna jedinica koja predstavlja koherentnu geografsku, istorijsku, administrativnu, socijalnu, ekonomsku cijelinu sa odgovarajućim nivoom razvoja. Za područje dvije ili više općina, koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana, formira se grad kao jedinica lokalne uprave i samouprave, u skladu sa zakonom.

5. Općina

Općina je osnovna prostorna jedinica lokalne samouprave koja predstavlja prirodnu, geografsku, ekonomsku i društvenu cjelinu, a koja se formira za dio naseljenog mjesta, za jedno ili više naseljenih mjesta međusobno povezanih zajedničkim interesima stanovništva koji su uvjetovani prostorom, blizinom i komunikacijama.

6. Mjesna zajednica

Mjesna zajednica je jedinica mjesne samouprave. Mjesna zajednica se osniva:

- za jedno naselje, naseljeno mjesto;
- više međusobno povezanih manjih naselja, naseljenih mjesta ili
- za dio većeg naselja, naseljenog mjesta.

7. Naseljeno mjesto

Naseljeno mjesto je dio područja jedinice lokalne samouprave koje ima izgrađene objekte za stanovanje, osnovnu komunalnu infrastrukturu i druge objekte neophodne za zadovoljavanje potreba stanovnika nastanjenih na njegovom području.

Naseljeno mjesto je prostorna jedinica koja po pravilu obuhvata jedno ili više naselja sa područjem koje pripada tom naseljenom mjestu

Naseljeno mjesto može pripadati samo jednoj općini. Na području jedne općine dva ili više naseljenih mjesta ne mogu imati isti naziv.

Naseljeno mjesto u statističkom značenju, čini jedan ili više statističkih krugova.

Nazivi naseljenih mjesta utvrđuju se zakonom.

8. Statistički krug

Statistički krug je statistička prostorna jedinica. Statistički krugovi su nastali 1959. godine i cijela Bosna i Hercegovina pokrivena je mrežom statističkih krugova. Pred svaki Popis stanovništva vrši se revizija i ažuriranje statističkih krugova. Statistički krug može pripadati samo jednom naseljenom mjestu i katastarskoj općini. Svi statistički krugovi, u vrijeme formiranja mreže statističkih krugova u Bosni i Hercegovini, uklopili su se u granice katastarskih općina. Novim geodetskim premjerom pojedinih općina vršena je i nova podjela katastarskih općina koje se nisu uvijek uklopile u granice statističkih krugova. U slučajevima kada su manja odstupanja (nenaseljenog dijela zemljišta) vrši se korekcija statističkog kruga pripajanjem onom statističkom krugu koji se uklapa u granice katastarske općine. Ukoliko su ova odstupanja veća, potrebno je statistički krug dijeliti tako da se ostvari navedeno načelo. Obzirom da je Bosna i Hercegovina podijeljena na dva entiteta, gdje linija razgraničenja nije pratila granice općina i naseljenih mjesta, nego je iste presjecala, vršiće se podjela prostornih jedinica, kao i usklađivanje istih.

9. Popisni krug

Popisni krug je najmanja statistička prostorna jedinica koja ne može da sijeće granice viših prostornih jedinica. Statistički krug može imati samo jedan popisni krug ili više popisnih krugova, ali najviše 99 popisnih krugova. Ukoliko statistički krug ima više od 99 popisnih krugova, takav statistički krug dijelimo na dva statistička kruga. Popisni krugovi se formiraju za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, kao i za razne ankete koje provodi statistika, te oni čine mrežu prostornih jedinica koje pokriva cijelo područje Bosne i Hercegovine. Popisni krug može se dijeliti u slučajevima promjene više prostorne jedinice (entiteta, općine, katastarske općine i dr), broja domaćinstava u jednom popisnom krugu (100 domaćinstava plus 10%). Korekcija popisnog kruga vrši se u slučaju korekcije više prostorne jedinice i to samo kada je područje kruga nenaseljeno ili kada se na granici popisnog kruga izgradi novi objekat. Taj objekat se pridružuje onom popisnom krugu kojem pripada veći dio objekta. Dijeljenje popisnih krugova treba provoditi tako da nova granica koja dijeli popisni krug, bude definisana u skladu s ovom metodologijom tako da novi popisni krug ne prelazi granice kruga od kojeg je nastao.

10. Ulica i trg

Ulica je dio puta u naseljenom mjestu, sa trotoarom i ivičnjakom, pored koje se najmanje sa jedne strane nalaze redovi kuća ili grupe zgrada.

Ulicom odnosno trgom smatra se javno-prometna površina. Ulica odnosno trg mora imati naziv. Na području naseljenog mjesta ne mogu biti dvije ili više ulica odnosno trgova s istim nazivom. Ulica odnosno trg može se nalaziti samo unutar područja jednog naseljenog mjesta .

11. Kućni broj

Pod zgradom smatra se svaki građevinski objekat namijenjen za stanovanje, rad, obavljanje privrednih, prosvjetnih, zdravstvenih, kulturnih, socijalnih, upravnih djelatnosti, kao i objekti za smještaj i čuvanje materijalnih dobara.

U registru vode se podaci o brojevima zgrada (kućnim brojevima), te podaci o promjenama.

Na području ulice ili trga odnosno naselja bez uličnog sistema ne mogu biti dvije ili više zgrada s istim kućnim brojem.

Podaci o brojevima zgrada (kućnim brojevima) unose se u registar iz rješenja nadležnih tijela lokalne uprave i samouprave, i koristi se kao službeni podatak samo pri izradi tehničke dokumentacije i provođenju popisa i anketnih istraživanja.

Pored navedenog kućnog broja, u registru se vode i podaci o ID broju objekta. ID broj objekta predstavlja jedinstveni identifikator objekta (stambeni, poslovni i javni) u okviru popisnog kruga. U svakom popisnom krugu ID objekta počinje rednim brojem 1 pa do n.

12. NUTS

(Nomenclature des unités territoriales statistiques - „Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku“) je sistem za identifikaciju i nomenklaturu statističkih teritorijalnih jedinica za potrebe službene statistike u zemljama članicama Europske unije. Ovaj sistem razvio je Europski ured za statistiku u Luksemburgu (EUROSTAT), s ciljem uspoređivanja regija unutar Europe. Ove teritorijalne jedinice su definirane čisto za statističke svrhe, te ne tvore nužno službene upravne jedinice.

Kriterijum za obrazovanje NUTS je broj stanovnika:

Nivo	Minimum	Maksimum
NUTS 1	3 miliona	7 miliona
NUTS 2	800 000	3 miliona
NUTS 3	150 000	800 000

Odlukom Vijeća ministara BiH, formirana je interresorna radna grupa koja ima zadatak da izradi prijedlog ove nomenklature. Nakon dobivene saglasnosti Vijeća ministara i dostavljenih mišljenja entitetskih vlada i Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine uputiti će Prijedlog klasifikacije prostornih jedinica za statistiku u Bosni i Hercegovini ka Evropskoj komisiji (Eurostat-u) na provjeru i potvrdu. Nakon što Eurostat potvrdi da je Prijedlog izrađen u skladu sa kriterijima iz Uredbe br. 1059/2003 Evropskog parlamenta i Vijeća o donošenju zajedničke klasifikacije teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine utvrđuje i objavljuje kao važeći u “Službenom glasniku BiH”.

6. PROMJENE KOD JEDINICA JEDINSTVENE EVIDENCIJE PROSTORNIH JEDINICA

Pod promjenom u Jedinstvenoj evidenciji i Jedinstvenom registru prostornih jedinica podrazumijeva se svaka promjena gdje se mijenja teritorija, matični broj i vrsta prostorne jedinice. Postoje dvije vrste promjena:

- a) izvorne
- b) prateće

Izvorne promjene nastaju odlukama nadležnih tijela, a prateće promjene nastaju kao posljedica izvorne promjene, te se njihovo unošenje u Jedinstvenu evidenciju i Jedinstveni registar rješava projektom obrade.

Vrste promjene:

1. nastanak jedinice izdvajanjem, podjelom, spajanjem i drugo
2. prestanak jedinice nastaje pripajanjem, podjelom, spajanjem i drugo
3. promjena granice prostorne jedinice nastaje izdvajanjem, pripajanjem i dr.
4. promjena pripadnosti
5. promjena naziva
6. promjena karaktera prostorne jedinice, ostalo u grad ili grad u ostalo
7. tehničke ispravke podataka o nastalim promjenama kod prostornih jedinica prikupljaju se odmah po njihovom nastanku (izvor podataka, datum promjene i sl.).

7. ORGANIZACIJA UVOĐENJA I VOĐENJA JEDINSTVENE EVIDENCIJE I JEDINSTVENOG REGISTRA PROSTORNIH JEDINICA PO ENTITETIMA I BRČKO DISTRIKTU

Uvođenje i vođenje Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica vrše nadležna tijela entiteta i distrikta.

Za područje Federacije Bosne i Hercegovine na poslovima vođenja registra prostornih jedinica, u skladu sa propisima vode, Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalni zavod za statistiku i nadležne općinske službe.

Vođenje Registra prostornih jedinica za područje Republike Srpske vrši Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, u saradnji sa Republičkim zavodom za statistiku i Ministarstvom uprave i lokalne samouprave, a na osnovu podataka kojima raspolaže, kao i podataka i registara koji su u nadležnosti drugih republičkih tijela i organizacija, te jedinica lokalne samouprave.

Za područje Brčko distrikta BiH poslovi vođenja registra prostornih jedinica su u nadležnosti odjeljenja za Javni registar Brčko distrikta, u saradnji sa Agencijom za statistiku BiH.

8. ORGANIZACIJA UVOĐENJA I VOĐENJA JEDINSTVENE EVIDENCIJE I JEDINSTVENOG STATISTIČKOG REGISTRA PROSTORNIH JEDINICA U BIH

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine uvodi statistički registar prostornih jedinica za Bosnu i Hercegovinu čije ažuriranje vrši na osnovu dobijenih podataka od tijela entiteta i distrikta nadležnih za vođenje jedinstvenog registra prostornih jedinica koji su u njihovoj nadležnosti.

Izradu i vođenje grafičkog prikaza Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica vrše nadležna tijela u Bosni i Hercegovini, entitetima i Brčko Distriktu.

Grafički dio Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica sastoji se od grafičkih osnova, grafičkih podataka registra i podataka iz popisa prostornih jedinica koji se, kao grafički podaci, prikazuju na kartografskim prikazima.

U grafičkom dijelu Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica vode se podaci prema zadnjem stanju upisanom u popise prostornih jedinica. Grafički dio se vodi sredstvima automatske obrade podataka.

Grafičke osnove Jedinstvenog registra prostornih jedinica izrađuju se u državnom koordinatnom sistemu. Grafičke osnove registra su državne karte (geografske karte) ili topografsko-kartografske baze podataka, te analogni ili digitalni plan i pregledne karte.

Grafičke podatke Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica čine podaci o granicama prostornih jedinica, identifikatori prostornih jedinica, slovne šifre vrsta prostornih jedinica, imena prostornih jedinica, podaci koji omogućuju prikazivanje posebnih podataka o sjedištu i statusu prostorne jedinice, te podaci o kućnim brojevima.

Popisi prostornih jedinica vode se za svaku vrstu prostorne jedinice. Popisi prostornih jedinica vode se sredstvima automatske obrade podataka.

U Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica vode se i drugi podaci koji omogućuju vođenje registra sredstvima automatske obrade podataka.

9. SISTEM MATIČNIH BROJEVA JEDINICA JEDINSTVENE EVIDENCIJE PROSTORNIH JEDINICA

Sistem matičnih brojeva Jedinstvene evidencije prostornih jedinica zasniva se na slijedećim principima:

1. jednoznačnost kojom se obezbjeđuje nedvosmislenost identifikacije prostorne jedinice u cijeloj Bosni i Hercegovini
2. stalnost koja se obezbjeđuje korištenjem matičnih brojeva
3. mogućnost automatske kontrole koja se postiže ugradnjom kontrolnog broja po modulu 11 koji se dodjeljuje uključivanjem svih šifara koji jednoznačno određuju prostornu jedinicu u okviru Bosne i Hercegovine
4. neponovljivost
5. dugoročnost.

Ukidanjem prostorne jedinice, ukida se i matični broj. Ukinuti matični broj ne može se dodijeliti niti jednoj drugoj jedinici.

10. SISTEM MATIČNIH BROJEVA ZA PROSTORNE JEDINICE JEDINSTVENE EVIDENCIJE KOJE ULAZE U JEDINSTVENI REGISTAR

1. Šifra za entitete/distrikt jedno mjesto.

2. Šifra za kantone dva mjesta¹.

3. Matični broj jedinice općine je petocifreni broj i sastoji se:

- od šifre entiteta (prvo mjesto FBiH –1, RS-2 i BD-3),
- od rednog broja općine u okviru entiteta (drugog do četvrtog mjesta)
- od kontrolnog broja po modulu 11 (peto mjesto).

4. Matični broj jedinice mjesne samouprave je šestocifreni broj i sastoji se:²

- od šifre entiteta (prvo mjesto FBiH –1, RS-2 i BD-3),
- od rednog broja jedinice mjesne samouprave (drugog do petog mjesta) i
- od kontrolnog broja po modulu 11 (šesto mjesto).

5. Matični broj naseljenog mjesta šestocifreni je broj i sastoji se:

- od šifre entiteta (prvo mjesto FBiH –1, RS-2 i BD-3),
- od rednog broja naseljenog mjesta u okviru entiteta/distrikta (drugog do petog mjesta) i
- od kontrolnog broja po modulu 11 (šesto mjesto).

6. Matični broj statističkoga kruga je sedmocifreni broj i sastoji se:

- od šifre entiteta (prvo mjesto FBiH –1, RS-2 i BD-3),
- od rednog broja statističkoga kruga u okviru entiteta/distrikta (drugog do šestog mjesta),
- od kontrolnog broja po modulu 11 (sedmo mjesto).

Konstrukcija kontrolnog broja

Otkrivanje grešaka upisanih matičnih brojeva vrši se pomoću kontrolnog broja koji je sastavni dio matičnog broja. Kontrolni broj sastoji se iz jedne cifre generisane iz osnovne šifre matičnog registarskog broja, a omogućava otkrivanje svake pojedinačne greške i greške permutacije dvije ili više cifre u matičnom broju. Kontrolni broj omogućava otkrivanje 90% ovakvih grešaka. Za generisanje kontrolnih brojeva primijenjuje se metoda aritmetičke ponderacije razložnog osnovnog matičnog broja po modulu 11.

¹ U slučaju entiteta Republika Srpska, gdje ne postoje kantoni kao teritorijalne jedinice, šifra će biti 00.

² Ovo se odnosi na FBiH i Brčko Distrikt BiH.

Primjer postupka za određivanje kontrolnog broja

Pojedinačne cifre osnovnog matičnog broja naseljenog mjesta pomnožiti sa konstantnim ponderima (cifre od 5 do 2). Formirati zbir ovih proizvoda i zbir podijeliti sa 11, pa ostatak dijeljenja oduzeti od broja 11 da bi se dobio kontrolni broj. Iz skupa osnovnih brojeva isključeni su brojevi dijeljivi sa brojem 11, a brojevi kod kojih je ostatak 1 imaju kontrolni broj 0.

Primjer:

Osnovni matični broj	1118
Ponder	5432
Zbir proizvoda	$1 \times 5 + 1 \times 4 + 1 \times 3 + 8 \times 2 = 5 + 4 + 3 + 16 = 28$
Dijeljenje zbira	$28 : 11 = 2$ ostatak 6
Kontrolni broj	$11 - 6 = 5$
Konačni matični broj	<u>11185</u>

Navedeni sistem matičnih brojeva, će se koristiti prilikom predstojećeg popisa stanovništva u Bosni i Hercegovini, odnosno prilikom izrade kartografske dokumentacije. Nakon provedenog popisa, a prije formiranja jedinstvenog registra prostornih jedinica Bosne i Hercegovine, definisat će se i formirati novi šifarnik-sistem matičnih brojeva prostornih jedinica BiH po modulu 11, te na taj način obezbijediti jednoznačnost i nedvosmislenost identifikacije prostornih jedinica u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Matične brojeve za jedinice Jedinstvene evidencije koje ulaze u Jedinstveni registar prostornih jedinica odrediti će Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine u saradnji sa entitetskim statističkim institucijama, odnosno Federalnim zavodom za statistiku i Republičkim zavodom za statistiku Republike Srpske.

11. SISTEM REDNIH I KOMBINOVANIH BROJEVA

Redni broj prostorne jedinice određuje se u okviru više prostorne jedinice.

Redni brojevi samostalno, odnosno zajedno s matičnim brojevima više prostorne jedinice predstavljaju potpunu identifikaciju jedinice.

1. Redni broj popisnog kruga određuje se unutar statističkoga kruga. Matični broj statističkoga kruga zajedno s rednim brojem popisnoga kruga u statističkom krugu čini jedinstveni identifikator za popisni krug (kombinovani broj). Redni broj popisnog kruga u okviru statističkog kruga ima dvije cifre.
2. Šifra popisnog kruga određuje se unutar općine, tako da se naseljena mjesta u općini sortiraju po abecedi i nakon toga dodjeljuje se šifra popisnog kruga od 001 do n. Šifra popisnog kruga u okviru općine ima tri cifre.
3. Redni broj ulice, odnosno trga određuje se unutar naseljenog mjesta. Matični broj naseljenog mjesta, zajedno s rednim brojem ulice, odnosno trga unutar naseljenog mjesta čini jedinstveni identifikator za ulicu, odnosno trg. Redni broj ulice, odnosno trga ima četiri cifre.
4. Redni broj zgrade (ID broj objekta) određuje se unutar popisnog kruga. ID broj objekta predstavlja jedinstveni identifikator objekta (stambeni, poslovni i javni) u okviru popisnog kruga. U svakom popisnom krugu ID objekta počinje rednim brojem 1 pa do n.

12. KARTOGRAFSKI PRIKAZ PROSTORNIH JEDINICA

Na kartografskim prikazima prikazuju se grafički i drugi podaci o prostornim jedinicama. Podaci o prostornim jedinicama mogu se voditi na klasičan način ili u automatskoj obradi podataka, kao grafička baza podataka o prostornim jedinicama. Kartografski prikazi izrađuju se kao standardni ispisi iz automatske obrade podataka, odnosno kao prikazi izrađeni na klasičan način.

Kartografske prikaze dijelimo na osnovne, pregledne i skupne.

12.1. Osnovni kartografski prikazi

Pod osnovnim kartografskim prikazom se podrazumjevaju skice popisnih i statističkih krugova. One se izrađuju u razmjeri od 1:1000 do 1:5000.

Osnovni kartografski prikazi sadrže slijedeće podatke u odnosu na pojedinu vrstu jedinice:

- statistički krug - matični broj i granice
- popisni krug - redni broj PK u statističkom krugu i granice, te šifra PK u okviru općine
- ulica/trg - naziv
- zgrada - kućni broj i ID objekta.

12.1.1. Kartografski znaci za granice

Granice naseljenih mjesta i jedinica mjesne samouprave uvijek završavaju na granicama jedinica lokalne samouprave.

Granice naseljenih mjesta, katastarskih općina i jedinica mjesne samouprave mogu se preklapati unutar jedinica lokalne samouprave, pa se stoga i evidentiraju u automatskoj obradi tako da za isti tok granice mogu postojati dvije ili tri linije, a u vođenju podataka na klasičan način korištenjem kombinacije kartografskih znakova.

Na listovima na kojima se prikazuju podaci o prostornim jedinicama, prikazuju se nazivi prostornih jedinica, te matični, odnosno redni brojevi, s time da se ispred matičnog, odnosno rednog broja prikazuje i slovni identifikator vrste prostorne jedinice (odnosi se na SK i PK). U automatskoj obradi podataka istim bojama određenim za granice prikazuju se i nazivi, redni i matični brojevi, te slovni identifikatori vrsta prostornih jedinica.

Prilikom kartografskog predstavljanja granica prostornih jedinica, ali i ispisa ostalog sadržaja (nazivi ulica i trgova, kućni i identifikacioni brojevi, matični i redni brojevi) voditi računa o preglednosti cjelokupnog sadržaja uz neophodan uslov da svaki element sadržaja ima svoje tumačenje u legendi (kombinacijom boje i tipa linije ili fonta).

Prilikom štampe skica za popis stanovništva, domaćinstava i stanova neophodno je obezbijediti minimum zajedničke saglasnosti između svih učesnika u izradi kartografske

dokumentacije (RS, FBiH, Brčko Distrikt), a naročito oko boje i tipa linije za granice popisnih i statističkih krugova.

12.2. Pregledni kartografski prikazi

Pregledni kartografski prikazi izrađuju se u razmjeri 1:25.000 ili 1:50.000 (prilozi neophodni radi obezbjeđivanja pune čitljivosti sadržaja mogu i u krupnijoj razmjeri).

Pregledni kartografski prikazi sastoje se:

- od topografske karte 1:25000, 1:50000, kao kartografske osnove,
- od preklapljenog prikaza prostornih jedinica, kao tematskog sadržaja.

Na preglednim kartografskim prikazima granice, nazivi, matični i redni brojevi prostornih jedinica prikazuju se jednako kao i na osnovnima.

Pregledni kartografski prikazi izrađuju se za područje jedinice lokalne samouprave kontinuirano po kartama.

Pregledni kartografski prikazi izrađuju se kontinuirano za cijelu BiH.

12.3. Vanokvirni opisi kartografskih prikaza

Vanokvirni opisi osnovnih, preglednih i skupnih kartografskih prikaza sadrže slijedeće oznake i nazive:

- naziv države
- naziv entiteta
- naziv kantona
- naziv općine
- oznaku službene evidencije prostornih jedinica
- oznaku vrste kartografskog prikaza (osnovni, pregledni ili skupni)
- razmjeru
- oznaku topografske karte, odnosno drugog prikaza izrađenog za prostornu jedinicu
- legendu
- naziv tijela državne/entitetske/općinske uprave u čijoj se evidenciji prikaz nalazi
- godinu izrade prikaza.

13. UČESNICI UVOĐENJA I VOĐENJA JEDINSTVENE EVIDENCIJE PROSTORNIH JEDINICA

Učesnici u organizaciji i radu na uvođenju i vođenju Jedinstvene evidencije prostornih jedinica su:

Na nivou BiH:

1. Agencija za statistiku BiH

Na nivou Federacije Bosne i Hercegovine:

2. Federalni zavod za statistiku
3. Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove
4. Federalno ministarstvo prostornog uređenja
5. Stručne službe općina

Na nivou Republike Srpske

6. Ministarstvo uprave i lokalne samouprave
7. Republički zavod za statistiku
8. Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove
9. Jedinice lokalne samouprave

Na nivou Brčko Distrikta BiH

10. Stručna tijela Vlade Brčko Distrikta BiH (Odjeljenje za javni registar)

14. DOKUMENTACIJA JEDINSTVENE EVIDENCIJE PROSTORNIH JEDINICA

Dosije Jedinstvene evidencije prostornih jedinica sačinjavaju zbirke dokumenata za svaku prostornu jedinicu u okviru entiteta i distrikta i to: popunjene obrasce za uvođenje i vođenje Jedinstvene evidencije, topografske karte, katastarski planovi, satelitski i avionski snimci, propisi na osnovu koji su formirane prostorne jedinice (odluke općina o formiranju ili o promjenama prostornih jedinica).

15. PROGRAM UVOĐENJA NOVIH TEHNOLOGIJA- GIS TEHNOLOGIJE U PROCESU UPRAVLJANJA REGISTROM PROSTORNIH JEDINICA

U skladu sa preporukama Odjeljenja za statistiku Ujedinjenih nacija, EUROSTAT-a predviđeno je da se u sklopu realizacije predstojećeg popisa stanovništva implementira geografski informacioni sistem za upravljanje statističkim podacima. GIS predstavlja informacioni sistem za prikupljanje, arhiviranje, provjeru, analizu, modeliranje i prikazivanje informacija referentno vezanih za zemlju.

GIS je integrisani sistem koji ima višestruku ulogu u geografskoj nauci, ali i izvan nje:

- predstavlja skup digitalnih i interaktivnih karata;
- kompjuterski alat za rješavanje geografskih problema;
- prostorni sistem koji podržava proces odlučivanja;
- sistem za distribuciju geografskih informacija;
- alat za analiziranje veza i odnosa među geografskim informacijama, koji se inače ne bi mogli lako uočiti.

Najvažniji segment GIS-a jeste geografska informacija. Ona podrazumijeva i postojanje prostorne, vremenske i atributske komponente.

Sve baze vode se kao elektronske baze podataka. Svi podaci se zapisuju u jednom od prihvatljivih GIS formata koji omogućava razmjenu ili unos u različite softverske platforme. Takvi formati su *.mif, *.shp, *.dbf, *.dxf i dr. Do uspostave cjelovite baze podataka u vektorskom obliku za područja entiteta, distrikta i općina, odnosno kantona, neophodno je da nosioci informacionog sistema izvrše skeniranje i georeferenciranje postojeće prostorno planske dokumentacije u *.tif i *.tfw formatu, a dokumente u *.doc. ili *.pdf formatu. Na taj način obrađenu plansku dokumentaciju potrebno je na nekom od digitalnih medija (CD, DWD i dr.) dostavljati i pohranjivati. GIS Službe nosioca informacionog sistema na svim nivoima vrše elektronsku i vektorsku obradu podataka na kompatibilnim softverskim platformama.

Tabelarni pregled RPJ

Redni br.	Naziv prostorne jedinice	Atributi	
		Naziv	tip
1.	Entitet	geometry	<i>polygon</i>
		Naziv entiteta	<i>text</i>
		Šifra entiteta	<i>number</i>
2.	Kanton *	geometry	<i>polygon</i>
		Naziv kantona	<i>text</i>
		Šifra kantona	<i>number</i>
3.	Općina/Opština	geometry	<i>polygon</i>
		Naziv općine/opštine	<i>text</i>
		Matični broj općine/opštine	<i>number</i>
		Šifra entiteta	<i>number</i>
4.	Naseljeno_mjesto	geometry	<i>polygon</i>
		Naziv naseljenog mjesta	<i>text</i>
		Matični broj naseljenog mjesta	<i>number</i>
		Matični broj općine/opštine	<i>number</i>
5.	Mjesna zajednica **	geometry	<i>polygon</i>
		Naziv mjesne zajednice	<i>text</i>
		Matični broj mjesne zajednice	<i>number</i>
		Matični broj općine/opštine	<i>number</i>
6.	Statistički krug	geometry	<i>polygon</i>
		Matični broj statističkog kruga	<i>number</i>
		Matični broj naseljenog mjesta	<i>number</i>
		Matični broj općine/opštine	<i>number</i>
7.	Popisni krug	geometry	<i>polygon</i>
		Matični broj statističkog kruga	<i>number</i>
		Redni broj PK u okviru statističkog kruga	<i>number</i>
		Redni broj PK u okviru općine/opštine	<i>number</i>
		Matični broj naseljenog mjesta	<i>number</i>
		Matični broj općine/opštine	<i>number</i>
8.	Kućni broj	geometry	<i>point</i>
		Kućni broj	<i>text</i>
		Ulica	<i>text</i>
		Redni broj KBR u okviru popisnog kruga	<i>number</i>
		Redni broj PK u okviru općine/opštine	<i>number</i>
		Matični broj općine/opštine	<i>number</i>
9.	Ulica	geometry	<i>point or line</i>
		Naziv ulice	<i>text</i>
		Šifra ulice	<i>number</i>
		Matični broj općine/opštine	<i>number</i>

* - samo FBiH

** - samo FBiH i BD

16. ZADACI UČESNIKA NA UVOĐENJU I VOĐENJU JEDINSTVENE EVIDENCIJE I JEDINSTVENOG REGISTRA PROSTORNIH JEDINICA

16.1. AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, u saradnji sa nadležnim entitetskim tijelima i distriktom za vođenje Jedinstavne evidencije i Jedinstavnenog registra prostornih jedinica i za prikaz granica prostornih jedinica:

1. Učestvuje u koordinaciji, organizaciji i radu na uvođenju i vođenju Jedinstavne evidencije i jedinstavnenog registra prostornih jedinica Bosne i Hercegovine;
2. formira Jedinstavneni registar prostornih jedinica za teritoriju Bosne i Hercegovine na bazi podataka registra prostornih jedinica entiteta i distrikta;

16.2. TIJELA BRČKO DISTRIKTA BIH

Tijela Brčko distrikta BiH nadležni za uvođenje i vođenje Jedinstavne evidencije i Jedinstavnenog registra prostornih jedinica vrše slijedeće poslove:

1. prikupljaju podatke o prostornim jedinicama radi uvođenja i ažuriranog vođenja Jedinstavne evidencije i Jedinstavnenog registra prostornih jedinica;
2. vrše kontrolu podataka;
3. formiraju i ažurirano vode, za svoju teritoriju, Jedinstavneni registar prostornih jedinica na magnetnim medijima i vrše obradu podataka;
4. na zahtjev dostavljaju svim organizacijama i zajednicama radi primjene i korištenja, u svojoj redovnoj djelatnosti, ažurirane izvode iz Jedinstavnenog registra prostornih jedinica;
5. dostavljaju Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine ažurirane, a po potrebi i izvedene datoteke Jedinstavnenog registra prostornih jedinica za svoje područje;
6. vrše i druge neophodne poslove za uvođenje i ažurirano vođenje Jedinstavne evidencije i Jedinstavnenog registra prostornih jedinica.

16.3. TIJELA REPUBLIKE SRPSKE

16.3.1. Zadaci Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove

- 1) Formira Registar prostornih jedinica za teritoriju Republike Srpske;
- 2) Prikuplja podatke i ažurira grafičke prikaze za sve jedinice Registra prostornih jedinica i popunjava obrasce za provođenje promjena koji su propisani ovom metodologijom;
- 3) Organizuje i prati rad jedinica lokalne samouprave u saradnji sa Ministarstvom lokalne uprave i samouprave na poslovima prikupljanja, vođenja, održavanja i razmjene podataka o administrativnim jedinicama, naseljenim mjestima i podataka adresnog registra;

- 4) Obezbeđuje dostupnost Registra prostornih jedinica svim tijelima i organizacijama koje ga primjenjuju u svojoj redovnoj djelatnosti;
- 5) U saradnji sa Republičkim zavodom za statistiku RS vrši korekciju granica statističkih i popisnih krugova u skladu sa metodologijom;
- 6) Izrađuje elaborate promjena o prostornim jedinicama na propisanim obrascima;
- 7) Izrađuje tehničku dokumentaciju za provođenje popisa i anketnih istraživanja i dostavlja Republičkom zavodu za statistiku;
- 8) Dostavlja po jedan primjerak grafičkog prikaza prostornih jedinica izrađenih analognom (klasičnom) ili digitalnom metodom Republičkom zavodu za statistiku Republike Srpske i Ministarstvu uprave i lokalne samouprave;
- 9) Propisuje sadržaj, način formiranja, ažuriranja, distribucije i razmjene podataka Registra prostornih jedinica;
- 10) Vrš i druge poslove neophodne za ažurirano vođenje Registra prostornih jedinica;

16.3.2. Zadaci Ministarstva za upravu i lokalnu samoupravu

- 1) Vodi Registar administrativnih jedinica i Registar naseljenih mjesta Republike Srpske;
- 2) Vrš replikaciju podataka Registra administrativnih jedinica i Registra naseljenih mjesta u bazu podataka Registra prostornih jedinica (ažuriranje podataka Registra prostornih jedinica koji su u nadležnosti Ministarstva);
- 3) Izveštavaju Republičku upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Republički zavod za statistiku Republike Srpske o promjenama granica i naziva naseljenih mesta (osnivanje, ukidanje, promjena naziva, spajanje, pripajanje, osamostaljenje, i dr.) koje su izvršene na osnovu odluke Vlade prikazane na grafičkoj dokumentaciji;

16.3.3. Zadaci jedinica lokalne samouprave

Jedinice lokalne samouprave učestvuju u ažuriranom vođenju podataka Registra prostornih jedinica, i to:

- 1) Vode lokalne registre administrativnih jedinica i lokalne adresne registre u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja Registra prostornih jedinica koje za potrebe vođenja Registra prostornih jedinica propisuje Geodetska uprava;
- 2) Vrš replikaciju podataka lokalnih adresnih registara u bazu podataka Centralnog adresnog registra, odnosno Registra prostornih jedinica (ažuriranje podataka Registra prostornih jedinica koji su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave);

- 3) dostavljaju Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove podatke o promjenama na prostoru statističkih krugova;
- 4) izveštavaju Republičku upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove o promjenama naziva ulica i o dodjeljivanju, odnosno ukidanju brojeva zgrada, te pripadnost broja zgrade statističko-popisnom krugu i popunjavaju Obrazac za vođenje ulica u Jedinstvenoj evidenciji prostornih jedinica i Obrazac za vođenje ulica i brojeva zgrada u Jedinstveni registar prostornih jedinica (Obrazac JE-1 i Obrazac JE-2);
- 5) Podnosi zahtjev Ministarstvu uprave i lokalne-samouprave o promjenama granica i naziva naseljenih mesta (osnivanje, ukidanje, promjena naziva, spajanje, pripajanje, osamostaljenje, i dr.) za koju Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove priprema grafičku dokumentaciju;

16.3.4. Zadaci Republičkog zavoda za statistiku RS

Republički zavod za statistiku, obavlja slijedeće poslove:

- 1) U saradnji sa Republičkom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove utvrđuje metodološke osnove vođenja Registra prostornih jedinica za teritoriju RS-a;
- 2) Vodi registar statističkih jedinica;
- 3) Vršiti replikaciju podataka Registra statističkih jedinica u bazu podataka Registra prostornih jedinica (ažuriranje podataka Registra prostornih jedinica koji su u nadležnosti Republičkog zavoda za statistiku);
- 4) Prikuplja podatke o prostornim jedinicama od Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Ministarstva uprave i lokalne samouprave radi ažuriranog vođenja Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica za provođenje statističkih aktivnosti;
- 5) U saradnji sa Republičkom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove utvrđuje granice statističkih i popisnih krugova u izradi opisa statističkih i popisnih krugova i unose ih na magnetne medije;
- 6) Na zahtjev, dostavljaju jedinicama lokalne uprave i svim organizacijama i tijelima, ažurirane izvode iz Registra prostornih jedinica;

16.4. TIJELA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

16.4.1. Zadaci Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove

Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove vrši upravne i druge stručne poslove iz nadležnosti Federacije koji se odnose na: premjer, uspostavu i obnovu katastra nekretnina; katastar komunalnih uređaja osim poslova koji su zakonom dati u nadležnost kantona i općina; kartografiranje teritorija Federacije; geodetsko-kartografske poslove od značaja za odbranu; vođenje tehničke arhive originala planova i karata osnovnih geodetskih radova i drugih podataka dobivenih vršenjem geodetskih radova; komasaciju zemljišta i premjeravanje zemljišta za posebne potrebe; evidenciju na nekretninama i davanje prijedloga za reprivatizaciju imovine i inspekcijski nadzor nad poslovima premjera i katastra nekretnina, katastra zemljišta i katastra komunalnih uređaja.

16.4.2. Zadaci Federalnog ministarstva prostornog uređenja

- 1) uspostavlja i održava jedinstveni informacioni sistem za cijeli prostor Federacije BiH;
- 2) implementira zakonskim i podzakonskim aktom propisan sadržaj informacionog sistema, metodologiju prikupljanja podataka na jedinstvenim obrascima, uključujući pored ostalih i podatke za koje su nosioci tematskog područja Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Federalni zavod za statistiku.

16.4.3. Zadaci stručnih općinskih službi

- 1) vode podatke o svim prostornim jedinicama;
- 2) izrađuju i održavaju osnovne i pregledne kartografske prikaze po jedinicama lokalne samouprave;
- 3) unose u osnovne i pregledne kartografske prikaze podatke o granicama prostornih jedinica;
- 4) unose u osnovne i pregledne kartografske prikaze i ostale podatke o prostornim jedinicama za koje je to propisano ovom metodologijom, osim centroida;
- 5) dijele popisne krugove u skladu s ovom metodologijom;
- 6) provode korekciju granica popisnih i statističkih krugova u skladu s ovom metodologijom;
- 7) određuju redne brojeve popisnih krugova u okviru statističkog kruga;
- 8) određuju redne brojeve ulica i trgova u okviru naseljenih mjesta;
- 9) izrađuju elaborate promjena s potrebnim obrascima;
- 10) izrađuju plan dodjeljivanja brojeva zgrada (kućnih brojeva);

- 11) rješenjima određuju, odnosno ukidaju brojeve zgrada (kućne brojeve);
- 12) izrađuju tehničku dokumentaciju za provođenje popisa i anketnih istraživanja;
- 13) o svim promjenama granica izvršenim u službenoj evidenciji prostornih jedinica izvještava Federalnu upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Federalni zavod za statistiku;
- 14) nakon unošenja podataka o nazivima, granicama i području jedinica mjesne samouprave dostavljaju te podatke Federalnom zavodu za statistiku u svrhu dodjeljivanja matičnog broja jedinici mjesne samouprave;
- 15) podatke o dijeljenju popisnih krugova, odnosno korekciji granica statističkih, odnosno popisnih krugova dostavljaju Federalnom zavodu za statistiku;
- 16) podatke o promjenama naziva ulica i trgova, odnosno određivanju rednog broja ulicama i trgovima dostavljaju Federalnom zavodu za statistiku;
- 17) rješenja o dodjeljivanju, odnosno ukidanju kućnih brojeva, zajedno s iskazivanjem pripadnosti kućnog broja popisnom krugu dostavljaju Federalnom zavodu za statistiku;
- 18) izrađuju tehničku dokumentaciju za provođenje popisa i anketnih istraživanja i dostavljaju Federalnom zavodu za statistiku.

16.4.3. Zadaci Federalnog zavoda za statistiku

- 1) u automatskoj obradi podataka vodi alfanumeričke podatke o svim prostornim jedinicama;
- 2) vodi i ažurira podatke o prostornim jedinicama kao vremensku bazu podataka;
- 3) na pismeni zahtjev Federalne uprave za geodetske-imovinsko pravne poslove i stručnih općinskih službi dostavlja podatke o prostornim jedinicama;
- 4) vodi evidenciju ulica i trgova za područje Federacije;
- 5) određuje matične brojeve prostornim jedinicama;
- 6) provodi nadzor nad izradom tehničke dokumentacije za provođenje popisa i anketnih istraživanja;
- 7) dostavlja Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine ažurirane datoteke Jedinственog registra prostornih jedinica za svoje područje. Oblik zapisa, medij i učestalost dostave podataka Agencija za statistiku BiH i Federalni zavod za statistiku određuju dogovorno.

17. SASTAV METODOLOGIJE

Sastavni dio Metodologije čine:

- Uputstvo za reviziju dokumenata statističkih krugova-Prilog 1
- Uputstvo za izradu skica statističkih krugova-Prilog 2
- Uputstvo za izradu skica popisnih krugova-Prilog 3

18. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ova metodologija stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u “Službenom glasniku BiH”, i istom se stavlja van snage Metodologija za uvođenje i vođenje jedinstvene evidencije i jedinstvenog registra prostornih jedinica (“Službeni glasnik BiH”, broj 45/11).

Broj_____. septembar 2013. godine
Sarajevo

Direktor
Zdenko Milinović

UPUTSTVO

za reviziju dokumenata statističkih krugova - Prilog 1

Revizija dokumenata prostornih jedinica vrši se prema Metodologiji registra prostornih jedinica, koje su oba entiteta definisali za svoje potrebe, radi uvođenja i vođenja Jedinstvene evidencije i Jedinstvenog registra prostornih jedinica i za izradu kartografske dokumentacije (skice statističkih i popisnih krugova) kao i pregledne karte općina.

Mreža statističkih i popisnih krugova korištenih u Popisu 1991. godine moraju se ažurirati iz slijedećih razloga: revizija statističkih krugova, radi njihovog usklađivanja sa stvarnim stanjem na terenu, a koristiće se za formiranje popisnih krugova za Popis 2013. godine. Obzirom na vrijeme koje je prošlo od zadnjeg Popisa 1991. godine, kao promjena koji su nastale zbog ratnih dešavanja i podjela na teritoriji Bosne i Hercegovine izvršene su promjene kod prostornih jedinica (entiteta, distrikt, kantoni, općine, naseljena mjesta, katastarske općine, mjesne zajednice i statistički krugovi). Kako bi granice statističkih i popisnih krugova, bile precizno određene, prilikom ažuriranja na terenu, moraju se koristiti skice statističkih i popisnih krugova koje su korištene u Popisu 1991. godine sa kojima raspolaže Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku Republike Srpske i Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine - ekspozitura Brčko distrikta BiH.

Osnovni principi

Na osnovu postavljenih zadataka za reviziju i ažuriranje statističkih i popisnih krugova zasniva se na slijedećim principima:

1. Mreža statističkih krugova pokriva cijelu teritoriju Bosne i Hercegovine;
2. Jedan statistički krug obuhvata jedno naseljeno mjesto ili dijelove naseljenog mjesta, što zavisi od izgrađenosti naseljenog mjesta;
3. Jedan statistički krug može obuhvatiti jednu katastarsku općinu ili dijelove katastarske općine;
4. Jedan statistički krug ili više statističkih krugova u okviru jedne katastarske općine pripada toj katastarskoj općini i ne može statistički krug sijeći granicu katastarske općine;
5. Puno očuvanje stalnosti statističkih krugova;
6. Svaki statistički krug mora imati i precizan opis granice statističkog kruga kako bi se na terenu mogao bez teškoća identifikovati na terenu;

Teritorija provođenja revizije statističkih i popisnih krugova

Formiranje popisnih krugova za potrebe Popisa 2013. godine, kao i revizija statističkih i popisnih krugova obuhvata cijelu Bosnu i Hercegovinu.

Formiranje novih popisnih krugova, kao i revizija statističkih i popisnih krugova vršiti će nadležne entitetske institucije i institucije Brčko Distrikta.

Dokumentacija statističkih krugova

1. Grafički dio skice statističkog kruga u odgovarajućoj razmjeri;
2. Detaljni opisi granica statističkih krugova;
3. Novi statistički krugovi nastali podjelom Bosne i Hercegovine na entitete ili na drugi način (formiranje novih naseljenih mjesta, podjelom naseljenih mjesta i dr.);

Radna dokumentacija statističkih krugova

1. Topografske karte razmjere 1:25000 i 1:10000,
2. Katastarski planovi u razmjeri 1:500, 1:1000, 1:2500 i 1:5000;
3. Digitalni ortofoto u razmjeri 1:1000, 1:2500 i 1:5000;
4. Sistematski spisak naseljenih mjesta
5. Spisak matičnih brojeva statističkih krugova
6. Spisak popisnih krugova korištenih u Popisu 1991. godine, kao pomoćna dokumentacija.

Formiranje popisnih krugova

Statistički krugovi koji pokrivaju čitavu teritoriju BH dijele se za potrebe Popisa 2013. godine na popisne krugove. Podjela statističkih krugova na popisne vrši se na bazi:

- a) broja domaćinstava
- b) karaktera naseljenosti
- c) konfiguracije terena
- d) potrebnog vremena za provođenje popisa

Prva podjela na statističke krugove BiH izvršena je 1959. godine i od tada se pred svaki popis vrši ažuriranje dokumenata statističkih i popisnih krugova. Na bazi ažuriranih statističkih krugova i bazne dokumentacije sa kojom raspolažu općinska tijela formiraju se novi popisni krugovi za ona područja gdje se popisni krugovi iz 1991. godine ne uklapaju u kriterije popisa 2013. godine. Popisni krugovi ne mogu sjeći granice statističkih krugova, mjesnih zajednica i katastarskih općina.

Kriteriji za podjelu statističkih na popisne krugove su slijedeći:

1. Karakter naseljenog mjesta:
 - a) Seosko raštrkano naseljeno mjesto smatra se za ono mjesto gdje su kuće jedna od druge udaljene više od 100 metara. To su obično planinska mjesta gdje treba dosta vremena da bi se izvršio zadatak u predviđenom roku.
 - b) Seosko razbijeno naseljeno mjesto jeste ono mjesto gdje se javljaju grupe kuća udaljene međusobno 100 i više metara, a mogu se javiti u planinskim, kao i u ravničarskim krajevima.
 - c) Seosko zbijeno (neušoreno) naseljeno mjesto je ono naseljeno mjesto gdje su kuće blizu jedna drugoj i ne treba mnogo vremena da se postavljeni zadatak u popisu brzo i na vrijeme završi.

- d) Seosko ušoreno i zbijeno naseljeno mjesto je ono naseljeno mjesto gdje su kuće udaljene jedna od druge 10 i više metara, ali ne više od 30 metara, odnosno naseljeno mjesto je zbijeno i ušoreno pored puteva koji se ukrštaju.
- e) Prigradska naseljena mjesta su ona naseljena mjesta koja se nalaze na periferiji gradskog naselja, koja imaju ulični sistem i često se utapaju u gradsko naseljeno mjesto.
- f) Gradska naseljena mjesta su ona naseljena mjesta koja su određena državnim pravnim aktima u BiH.

2. Broj domaćinstava:

Popisni krugovi se formiraju prema broju domaćinstava zavisno od karaktera naseljenog mjesta.

Karakter naseljenog mjesta	Broj domaćinstava
Seosko raštrkano naseljeno mjesto	50
Seosko razbijeno naseljeno mjesto	50
Seosko zbijeno (neušoreno) naseljeno mjesto	75
Seosko ušoreno i zbijeno naseljeno mjesto	100
Prigradsko naseljeno mjesto	90
Gradsko naseljeno mjesto	100

Prilikom formiranja novih popisnih krugova može doći do odstupanja od predviđenih kriterija, posebno u gradovima gdje jedan popisni krug obuhvata samo jednu zgradu (neboder). Dozvoljeno odstupanje broja domaćinstava u popisnom krugu, prema karakteru naseljenog mjesta, ne smije preći 100 domaćinstava + 20%.

Do usitnjavanja popisnih krugova može da dođe na entitetskoj liniji, jer ista nije pratila granicu naseljenog mjesta, katastarske općine ili političku granicu općine.

Ukoliko se broj domaćinstava nije bitnije promjenio u odnosu na popisne krugove iz popisa 1991. godine krugovi se zadržavaju isti, kao i 1991. godine, s tim što kod istih treba provjeriti opis granice popisnog kruga, s obzirom da su se, posebno u gradovima, mijenjali nazivi ulica.

Prilikom formiranja novih popisnih krugova treba nastojati da granica popisnog kruga ide komunikacijama ili trajnim objektima, a u slučaju da to nije moguće, potrebno je uzimati stambene objekte poznatijih mještana ili ići granicama parcela (ukoliko se koriste katastarski planovi).

Organizatori i izvršioci koji vrše pripremu, organizaciju, formiranje popisnih krugova i reviziju dokumenata statističkih krugova

Federacija Bosne i Hercegovine

1. Federalni zavod za statistiku
2. Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove
3. Federalno ministarstvo prostornog uređenja
4. Stručne službe općina

Republika Srpska

1. Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove
2. Republički zavod za statistiku
3. Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS
4. Lokalna samouprava

Brčko Distrikt BiH

5. Agencija za statistiku BiH
6. Javni registar Brčko Distrikta

Materijali koji se koriste u formiranju popisnih krugova

1. Ažurirana dokumenta statističkih krugova;
2. Skice sa opisima granica statističkih krugova;
3. Topografske karte u razmjeri 1:25.000 ili krupnije na kojima su ucrtani statistički krugovi;
4. Katastarski planovi u razmjeri 1:5.000, 1:2500 i 1:1000 na kojima su ucrtani statistički krugovi;
5. Digitalni ortofoto u razmjeri 1:1000, 1:2500 i 1:5000;

UPUTSTVO
za izradu skica statističkih krugova-Prilog 2

Uvjeti koji se moraju zadovoljiti prilikom ažuriranja statističkih krugova:

1. Statistički krugovi se ne mogu niti brisati niti spajati
2. Dioba statističkih krugova moguća je samo kada nastanu zakonski, metodološki razlozi, i to:
 - a) kada na statističkom krugu nastanu dva ili više naseljenih mjesta (podjela, izdvajanjem, pripajanjem dijela naseljenog mjesta i dr.)
 - b) kada granica općine presjeca statistički krug
 - c) usljed promjena granica katastarskih općina u odnosu na ranije formirane katastarske općine (1959. godine)
3. Za diobu statističkih krugova, kod formiranja novih naseljenih mjesta ili djeljenjem postojećih naseljenih mjesta potrebno je navesti pravni propis na osnovu kojeg je nastala promjena. Za nove statističke krugove izrađuju se nove skice, opisi statističkih krugova i dodjeljuje se novi matični broj.
4. Korigovanje granica statističkih krugova rješava se na slijedeći način:
 - a) kod statističkih krugova koji nisu naseljeni, a u slučaju preciznog opisa granice korigovanje se vrši prirodnim, trajnim objektima ili granicama parcel;
 - b) ukoliko je na granici statističkog kruga izgrađen novi objekat, isti se pripaja statističkom krugu na čijoj je teritoriji veći dio objekta;
 - c) ukoliko se korigovanje vrši usljed regulacije rijeke, drugog vodenog toka ili drugog većeg objekta dodaje se statističkom krugu sa kojim je prirodno spojen;
 - d) neobuhvaćeni dio naseljenog mjesta pripaja se statističkom krugu naseljenog mjesta kojem pripada;
 - e) kada granica općine presjeca neznatan dio nenaseljenog mjesta;
 - f) kod intenzivne gradnje naseljenog mjesta, gdje se granice statističkih krugova ne mogu precizno identifikovati na terenu, u tom slučaju granice statističkog kruga određuju se prema novim objektima, s tim da nove granice statističkog kruga odgovaraju što približnije ranijim granicama.

Skica statističkog kruga

Ažuriranje statističkih krugova, vrši se na osnovu kartografske dokumentacije i utvrđivanjem činjenica na terenu. Skica statističkog kruga sastoji se od dva dijela, i to: naslovne strane i grafičkog dijela skice sa opisom granice.

- Naslovna strana skice statističkog kruga

Naslovna strana skice statističkog kruga sadrži slijedeće podatke:

1. Bosna i Hercegovina
2. Entitet/Distrikt
3. Općina
4. Naseljeno mjesto
5. Karakter naseljenog mjesta
6. Katastarska općina
7. Statistički krug
8. Broj popisnih krugova u statističkom krugu
9. Šifra (redni broj) popisnog kruga u okviru općine za SK
10. Razmjera

- Grafički dio skice statističkog kruga sa opisom granice

Za izradu grafičkog dijela skice statističkog kruga treba koristiti najažurnije kartografske podloge (digitalni ortofoto razmjere 1:1000, 1:2500 i 1:5000, te katastarske planove krupnije razmjere).

Na osnovu ažuriranih skica statističkih krugova, kao i opisa izrađuju se općinske pregledne karte naseljenih mjesta, statističkih krugova i popisnih krugova sa upisanim matičnim brojevima navedenih prostornih jedinica.

Opis ažurirane granice statističkog kruga treba biti što precizniji, određen trajnim objektima (putevi, rijeke, potoci) ili kada ne postoje druge mogućnosti granicama parcela (ukoliko su statistički krugovi urađeni na katastarskim planovima), kao i trigonometrijskim kotama (ukoliko su statistički krugovi rađeni na topografskim kartama razmjere 1:25.000)

U statističkom krugu gdje se granica poklapa sa granicom katastarske općine, opis granice mora se uzeti iz postojeće dokumentacije o katastarskim općinama.

Za objekte koji su izgrađeni na granici statističkog kruga mora se tačno odrediti kojem krugu pripada.

U slučaju da jedan statistički krug ima samo jedan popisni krug, tada broj popisnih krugova u statističkom krugu pišemo "01", a isti opis prepisuje se u skicu popisnog kruga.

UPUTSTVO za izradu skica popisnih krugova-Prilog 3

Ažurirana skica, kao i opis granice statističkog kruga predstavlja osnov za podjelu na popisne krugove za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013. godine. Opis granice popisnih krugova u statističkom krugu vrši se na osnovu uvida u dokumentaciju statističkih krugova i utvrđivanjem činjenica na terenu za svaki popisni krug.

Skica popisnog kruga sastoji se od dva dijela, i to: naslovne strane i grafičkog dijela skice sa opisom granice.

- Naslovna strana skice popisnog kruga

Naslovna strana skice popisnog kruga sadrži slijedeće podatke:

1. Bosna i Hercegovina
2. Entitet/Distrikt
3. Općina
4. Naseljeno mjesto
5. Karakter naseljenog mjesta
6. Katastarska općina
7. Statistički krug
8. Broj popisnih krugova u statističkom krugu
9. Redni broj popisnog kruga u statističkom krugu
10. Procjena broja domaćinstava u popisnom krugu
11. Šifra (redni broj) popisnog kruga u okviru općine
12. Razmjera

- Grafički dio skice popisnog kruga sa opisom granice

Grafički dio skice popisnog kruga sadrži grafički prikaz granice popisnog kruga sa upisanim kućnim brojevima i ID brojevima objekta u okviru popisnog kruga, a kao podloga je korišten digitalni ortofoto snimak. Pored grafičkog dijela, skica sadrži i opis granice popisnog kruga, legendu i spisak kućnih brojeva po ulicama koje obuhvata popisni krug.

U slučajevima kada je zbog male razmjere skice nemoguće detaljno prikazati kućne brojeve na grafičkom dijelu, tada je za svaku skicu izrađen dodatni grafički prilog u krupnijoj razmjeri na kojem je uvećan detalj koji sadrži dijelove sa objektima.

Napomena:

U ovoj Metodologiji navedeni su samo osnovni principi i kriteriji prilikom ažuriranja i izrade skica statističkih i popisnih krugova za potrebe popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH. Svi ostali principi, kriteriji i uputstva su detaljno razrađeni u Metodologiji o uspostavi registra prostornih jedinica koje su propisali Federalni zavod za statistiku i Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove RS, svaka za svoju teritoriju.